

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 21 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Krzymkowska

Protokolant: sekr. sąd. Ewelina Kołodziejczak – Marczak

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2015 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Wierzytelności detalicznych Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W.

przeciwko E. L.

o zapłatę

I. Oddała powództwo.

II. Kosztami postępowania obciąża powoda i z tego tytułu zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3.617 zł.

SSO Katarzyna Krzymkowska

UZASADNIENIE

Powód (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty wniósł pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym o zapłatę kwoty 85.381,73 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami postępowania od pozwanej E. L.. W uzasadnieniu wskazał, że pozwana E. L. zawarła umowę kredytową z (...) Bank (...) S.A. Pozwana nie wywiązała się z umowy, co doprowadziło do wypowiedzenia umowy przez bank, a w konsekwencji do wymagalności całości zobowiązań pozwanej. (...) Bank (...) S.A. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, opatrzony następnie klauzulą wykonalności, na podstawie którego bank dochodził zapłaty od pozwanej w drodze postępowania egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło do wyegzekwowania należności.

Powód podniósł, że (...) Bank (...) S.A. wniósł wymagalne wierzytelności z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek aportem do spółki (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. Wierzytelność objęta pozvem została następnie przeniesiona na rzecz powoda przez wskazaną spółkę jako wykonanie zobowiązania wobec powoda.

Pozwana nie złożyła odpowiedzi na pozew przed pierwszym terminem rozprawy, co Sąd uznał za usprawiedliwione. Na rozprawie w dniu 30.09.2015 roku pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania. Pozwana podważyła w całości istnienie roszczenia oraz podniosła brak legitymacji procesowej czynnej powoda, skuteczność czynności które prowadzić miały do nabycia przedmiotowej wierzytelności. Wskazała, że nawet jeżeli wierzytelność została wniesiona aportem do spółki przez bank, to nie mogła być ona następnie dowolnie rozdysponowana na powoda, gdyż to by się wiązało ze zmianą kapitału spółki.

W piśmie procesowym z dnia 7 października 2015 r., odpowiadając na pozew, pozwana zaprzeczyła, by była zobowiązana wobec (...) Bank (...) S.A. Pozwana podniosła również, że skoro wierzytelność została objęta bankowym tytułem egzekucyjnym, na który nadano klauzulę wykonalności, podlega ona powadze rzeczy osądzonej i wobec pozwanej nie może się toczyć kolejne postępowanie w tej sprawie. Zwróciła również uwagę, że zasądzenie roszczenia na rzecz powoda może spowodować istnienie dwóch tytułów wykonawczych dotyczących tego samego roszczenia.

Pozwana kwestionowała również skuteczność ewentualnego wniesienia wierzytelności aportem do spółki, podnosząc, że zgodnie z adnotacją w Krajowym Rejestrze Sądowym kapitał zakładowy spółki został pokryty wkładem pieniężnym. Wniesienie wierzytelności aportem do spółki przez bank byłoby w ocenie strony pozwanej również niezgodne z prawem. Pozwana zarzuciła również, że nie otrzymała żadnej informacji o cesji wierzytelności ani wezwania do zapłaty.

Na rozprawie w dniu 30.09.2015 roku sąd udzielił pełnomocnikowi powoda terminu 7 dni od otrzymania pisma przygotowawczego pozwanej na złożenie pisma przygotowawczego. Pozwana nadała swoje pismo przygotowawcze do pozwanej w dniu 7.10.2015 roku, a powódka swoje pismo przygotowawcze nadała dopiero w dniu 14.12.2015 roku.

W odpowiedzi na stanowisko pozwanej powód w piśmie procesowym z dnia 9 grudnia 2015 r. podtrzymał swoje stanowisko w sprawie, podniósł również, że nadanie klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny potwierdza, że wierzytelność w nim wskazana istnieje. Wyjaśnił, że przekazując wierzytelności (...) Bank (...) S.A. dochował odpowiednich środków gwarantujących zachowanie tajemnicy bankowej, a aport w postaci wierzytelności nie został ujawniony w KRS, ponieważ zostały one przelane na rzecz powoda. Powód podniósł również, że poinformowanie dłużnika nie jest konieczne dla skuteczności cesji wierzytelności. Do pisma dołączył kolejne dokumenty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana E. L. zawarła w dniu 1 października 2012 r. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej umowę kredytową nr (...) z bankiem (...) S.A., uzyskując kredyt w wysokości 75.600 zł. Zgodnie z § 2 pkt 4 Regulaminu kredytu w rachunku bieżącym dla małych przedsiębiorstw w (...) Bank (...) S.A. kredyt został udzielony pozwanej na dwanaście miesięcy i zostałby automatycznie przedłużony na kolejne dwanaście miesięcy, jeśli kredytobiorca wywiązywałby się z warunków umowy.

W dniu 3 lutego 2014 r. (...) Bank (...) S.A. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) przeciwko pozwanej, obejmujący zobowiązania pozwanej z umowy kredytowej nr (...) w wysokości 83.201,83 zł, na którą składały się: należność główna w kwocie 78.912,45 zł oraz odsetki w wysokości 4.289,38 zł.

Postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. nadał klauzulę wykonalności wskazanemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu

dowód: umowa kredytowa nr (...) (k. 55-59), bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) (k. 4 akt II Co 1749/14), Regulamin kredytu w rachunku bieżącym dla małych przedsiębiorstw w (...) Bank (...) S.A. (k. 8-10 akt II Co 1749/14), postanowienie z dnia 1 kwietnia 2014 r. (k. 35-36 akt II Co 1749/14).

W dniu 3 października 2014 r. na (...) Bank (...) S.A. zostały przeniesione prawa i obowiązki komandytariusza spółki (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej. W dniu 8 października 2014 r. (...) Bank (...) S.A. wniósł do wskazanej spółki wkład niepieniężny w postaci wymagalnych wierzytelności pieniężnych wynikających z umów kredytowych, których stroną jest (...) Bank (...) S.A. i niespłaconych do momentu wniesienia ich do spółki. Na wskazane wierzytelności składały się roszczenia o spłatę kapitałów kredytów i o wszelkie świadczenia uboczne związane z tymi kredytami, o łącznej wartości nominalnej 1.558.148.350,78 zł. Każda z wierzytelności została oznaczona indywidualnym numerem, a (...) Bank (...) S.A. miał przekazać spółce odrębnie dane dotyczące wierzytelności na nośniku elektronicznym wraz z kodem umożliwiającym przyporządkowanie wierzytelności określonej indywidualnie nadanym numerem.

dowód: akt notarialny z dnia 8 października 2014 r. (k. 29-31).

W dniu 24 października 2014 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spk.k. zawarła z powodem (...) Wierzytelności Detalicznych Niestandardyzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym w W. umowę, na podstawie której w celu zwolnienia się ze świadczenia pieniężnego przelała na rzecz powoda wierzytelności z tytułu umów bankowych, przysługujących poprzednio (...) Bank (...) S.A. wskazanych w załączniku nr 4a do Umowy Uzupelniającej 1, wymienione również w załączniku nr 1 do umowy.

dowód: umowa z dnia 24 października 2014 r. (k. 28).

W dniu 12 sierpnia 2015 r. strony umowy z dnia 24 października 2014 r. zawarły aneks, na mocy którego dołączyły do niej załącznik nr 2, obejmujący zestawienie przeniesionych umową z dnia 24 października 2014 r., innych niż wierzytelności stwierdzone tytułem egzekucyjnym. Strony sprecyzowały również, że załącznik nr 1 do umowy obejmuje elektroniczne zestawienie wszystkich wierzytelności i pisemne zestawienie wierzytelności stwierdzonych tytułem egzekucyjnym.

dowód: Aneks nr (...) z dnia 12 sierpnia 2015 r. (k. 99-100).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w aktach sprawy dokumentów, wskazanych powyżej. Wskazać należy, iż w ocenie Sądu powód nie wykazał, iż istniała pierwotna wierzytelność, której zapłaty dochodził. Jak bowiem podnosił powód, podstawą wierzytelności miało być wypowiedzenie umowy kredytowej przez (...) Bank (...) S.A. Jak wynika jednak z regulaminu banku, na który zresztą bank powoływał się składając wniosek o nadanie klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny, umowa kredytu miała wygasnąć po upływie roku od jej zawarcia, z uwagi na niewykonywanie zobowiązań przez pozwaną. Do powstania wierzytelności musiałoby zatem dojść w okolicznościach innych niż powoływane przez powoda. Powód w celu wykazania istnienia pierwotnego zobowiązania pozwanej przedstawił umowę kredytową oraz bankowy tytuł egzekucyjny. Wykazał zatem, że pozwaną łączyła z (...) Bank (...) S.A. umowa kredytowa, nie zdołał jednak wykazać, że pozwana tej umowy nie wykonywała w sposób prawidłowy. Należy zauważyć, że w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu sąd bada jedynie, czy dłużnik poddał się egzekucji oraz czy roszczenie objęte tytułem wynika z czynności bankowej dokonanej bezpośrednio z bankiem. Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności ogranicza się zatem do spełnienia przez wierzyciela przesłanek formalnych i w tym postępowaniu sąd nie bada zasadności i istnienia podstaw wierzytelności stwierdzonej tytułem bankowym. Powyższe uprzywilejowanie nie rozciąga się jednak na powoda, który dochodząc wierzytelności pierwotnie należącej do banku musi udowodnić podstawy istnienia wierzytelności, jej źródła, wysokości i nabycia od pierwotnego wierzyciela.

Powód w celu wykazania istnienia wierzytelności przedstawił również wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego. Treść wyciągu, co do zasady, powinna odzwierciedlać treść wpisów dokonywanych w księgach funduszu. Nie przesądza to jednak jeszcze, że konkretna wierzytelność faktycznie istnieje, w ramach bowiem kontroli rachunkowej nie jest oceniana strona prawna konkretnej transakcji i jej skuteczność w świetle prawa cywilnego. Celem prowadzenia ksiąg rachunkowych funduszu jest jedynie wykazanie dokonywanych operacji zakupu lub sprzedaży w celach finansowych. Oznacza to, że samo dokonanie zapisu w księgach funduszu o istnieniu wierzytelności, nie wiąże się z domniemaniem prawnym, iż wierzytelność ta istnieje, brak bowiem jakiegokolwiek sposobu kontroli prawidłowości podstaw dokonywanych wpisów, poza ich prawidłowością formalną. Organy funduszu nie mają wystarczających kompetencji do zbadania, czy nabywana wierzytelność faktycznie istnieje. Celem prowadzenia ksiąg rachunkowych funduszu jest jedynie wykazanie dokonywanych operacji zakupu lub sprzedaży w celach finansowych (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2009 r., III CZP 65/09, www.sn.pl). Wskazać należy na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lipca 2011 r. P 1/10, stwierdzającego niekonstytucyjność art. 194 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.) w części, w jakiej nadawał moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych funduszu sekurytyzacyjnego w postępowaniu cywilnym prowadzonym wobec konsumenta, a mianowicie niezgodność z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (OTK-A 2011/6/53, Dz.U.2011/152/900). Wyciąg z ksiąg rachunkowych korzystał zatem w sprawie jedynie z domniemania autentyczności, nie zaś domniemania, że jego treść jest zgodna ze stanem rzeczywistym (domniemania zgodności z prawdą). Zgodnie bowiem z regulacją art. 244 § 1 k.p.c. szczególną moc dowodową mają tylko dokumenty urzędowe, a więc sporządzone przez organy władzy publicznej oraz inne organy państwowe. W myśl art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Z przepisu tego wynika domniemanie, że oświadczenie (woli lub wiedzy) zawarte w dokumencie prywatnym pochodzi od osoby, która ten dokument podpisała. Ocena wyciągu jako dokumentu prywatnego zwalniała

pozwaną z konieczności przeprowadzenia dowodu negatywnego, to jest obalenia twierdzeń powoda, wywodzonych przez niego z tego dokumentu.

Wątpliwości Sądu wzbudził również fakt, że jak wynika z bankowego tytułu egzekucyjnego wierzytelność banku wobec pozwanej E. L. wynosiła łącznie 83.201,83 zł, na którą składała się należność główna w wysokości 78.912,45 zł oraz odsetki w kwocie 4.289,38 zł. Jak wynika natomiast z „Wyciągu z wykazu wierzytelności zawartego na nośniku elektronicznym do umowy zmiany spółki (...) sp. z o.o. sp.k. zawartej w formie aktu notarialnego Repertorium A nr 12378/2014” (k. 20), wierzytelność objęta umową cesji pomiędzy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. wynosiła 82.983,18 zł, przy czym składała się na nią jedynie należność główna, bez żadnych odsetek. Powód nie wyjaśnił przyczyn tej rozbieżności. Niejasnym jest również dla Sądu, dlaczego wierzytelność wobec pozwanej znalazła się w załączniku nr 2 do umowy z dnia 24 października 2014 r. W tym czasie bankowy tytuł egzekucyjny otrzymał już klauzulę wykonalności, wierzytelność wobec pozwanej powinna zatem zostać ujęta w załączniku obejmującym wierzytelności stwierdzone tytułem egzekucyjnym. Należało również zwrócić uwagę, że w umowie z dnia 24 października 2014 r. wskazano, że jej przedmiotem są wierzytelności wskazane w załączniku nr 4a do Umowy Uzupelniającej 1. Do akt sprawy nie został dołączony ani wskazany załącznik, ani umowa.

Wreszcie wskazać należało, że załącznik do Aneksu nr (...) z dnia 12 sierpnia 2015 r., w którym ręcznie wpisano datę „2.08.2015” - choć jak podejrzewa Sąd, w rzeczywistości data ta mogła być odmienna (np. 12.08.2015 roku), gdyż w wyniku złego skserowania dokumentu został ucięty jego fragment – jest tym samym dokumentem co załącznik do oświadczenia (...) Bank (...) S.A. z dnia 7 sierpnia 2015 r., z jedynie zmienionym nagłówkiem, co świadczy o tym, że zostały one przygotowane na potrzeby niniejszego procesu.

Na podstawie art. 6 k.c. to na powodzie ciążył obowiązek wykazania okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. Jak wskazano wyżej, w ocenie Sądu powodowi nie udało się wykazać, by pierwotna wierzytelność wobec pozwanej istnieje, i to w wysokości podnoszonej przez powoda, jak i że została ona przeniesiona skutecznie na rzecz powoda w wyniku dwóch umów cesji wierzytelności. Należy zaznaczyć, że dołączone zestawienia przelanych wierzytelności są nawet trudne do odczytania.

Sąd zważył, co następuje:

Powód dochodził w rozpoznawanej sprawie zapłaty roszczenia, które miał uzyskać na podstawie umowy cesji wierzytelności. Zgodnie z treścią art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Z powyższego wynika, że w wyniku przelewu w rozumieniu art. 509 k.c. przechodzi na nabywcę ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki wiązał go z dłużnikiem. Stosunek zobowiązaniowy nie ulega zatem zmianie, natomiast zmienia się osoba uczestnicząca w nim po stronie wierzyciela. Dla przyjęcia skuteczności cesji konieczne jest wykazanie istnienia przelewanej wierzytelności, a więc okoliczności, z których wynika, że prawo takie przysługiwało pierwotnemu wierzycielowi, jak również udowodnienie, że wierzytelność została objęta umową cesji. Aby wierzytelność mogła być przedmiotem przelewu, musi być w dostateczny sposób zindywidualizowana poprzez dokładne określenie stosunku zobowiązaniowego, z którego wynika jak również przez określenie jej wysokości. Zgodnie z poglądem powszechnie przyjętym w orzecznictwie oznaczenie wierzytelności to wskazanie stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia. Elementy te w momencie zawierania umowy przelewu powinny być oznaczone lub przynajmniej oznaczalne. Natomiast do chwili przejścia wierzytelności z majątku zbywcy do majątku nabywcy winno nastąpić dokładne sprecyzowanie pozostałych elementów stosunku zobowiązaniowego, w ramach którego istnieje zbywana wierzytelność (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1999 r., III CKN 423/99, Biul. SN 2000, nr 1, s. 1). W niniejszej sprawie pozwana przeczyła zarówno istnieniu pierwotnego roszczenia przeciwko niej, jak i skutecznej cesji tego roszczenia, gdyby istniało.

Jak wskazano wyżej, w ocenie Sądu powód nie wykazał zarówno, by wobec pozwanej istniała wierzytelność w podnoszonej przez niego wysokości, jak i że wierzytelność ta została na niego skutecznie przeniesiona mocą umów cesji

wierzytelności. W zakresie skuteczności czynności związanych z cesją wierzytelności, na podstawie przedstawionych przez powoda niekompletnych dokumentów, dokumentów z częściowo usuniętymi zapisami lub fragmentów dokumentów – oderwanych od całości, nie można ustalić, aby doszło do dostatecznego, zindywidualizowanego oznaczenia, że wierzytelność wobec pozwanej była objęta – najpierw czynnościami banku wnoszącymi ją jako aport do innej spółki, a następnie, aby powód nabył ją skutecznie w drodze cesji. Nie sposób również ustalić wielkości tej wierzytelności.

Opierając się na powyższych ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych Sąd w punkcie I wyroku na podstawie art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe w związku z art. 509 § 1 k.c. oddalił powództwo w całości.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie II wyroku. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. Sąd zasądził na rzecz pozwanej całość kosztów procesu, albowiem wygrała ona sprawę w całości. Na koszty postępowania poniesione przez stronę pozwaną składały się: kwota 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, której wysokość Sąd ustalił na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonych przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity – Dz. U. z 2013r., poz. 490 ze zm.) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

SSO Katarzyna Krzymkowska